

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ

ВИХОДИТЬ ЩО ТИЖНЯ

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КІЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

5 жовтня 2006 року

№29 (2764)

Виступає М.Згурівський

20-23 вересня цього року в технічному університеті м. Варни (Болгарія) відбувся Конгрес ректорів університетів Мережі університетів країн Чорного моря (BSUN). Сьогодні ця Мережа об'єднує понад 100 університетів 13-ти країн, серед яких університети України, Болгарії, Румунії, Росії, Грузії, Туреччини і Молдови.

КОНГРЕС РЕКТОРІВ BSUN

року, коли делегація НТУУ "КПІ" була запрошенна на конференцію ректорів університетів регіону, яка була проведена в рамках форуму країн Чорного моря. У ході форума зустрілись президенти країн, що належать до регіону, визначили напрямки вирішення найбільш гострих питань розвитку регіону. Виступав на цьому самміті країн і наш Президент В.А.Ющенко. Він вніс багато пропозицій, спрямованих на економічний розвиток країн регіону.

Нещодавно до НТУУ "КПІ" приїздив директор-координатор Мережі професор Мамут. Він очолює офіс Мережі у м. Констанца (Румунія). Йому було подано заявку про вступ нашого університету до BSUN. Саме на варненський конгрес НТУУ "КПІ" був запрошений вже як повноправний учасник Мережі.

У роботі конгресу взяли участь ректор нашого університету академік М.Згурівський та проректор з міжнародних зв'язків професор С.І.Сидоренко.

М.Згурівський виступив на конгресі з рядом ініціатив та пропозицій про включення до стратегічних пріоритетних напрямків діяльності університетів країн Чорноморського регіону низки ключових питань та запропонував проекти, які мають глобально-регіональний характер і можуть бути корисними всім країнам та сприятимуть вирішенню проблемних завдань.

На конгресі ректора нашого університету М.Згурівського було обрано президентом BSUN на наступний період (2008-2010 рр.).

Інф. "КП"

Візит делегації Королівського технологічного інституту

20-24 вересня 2006 р. в НТУУ "КПІ" з дружнім візитом перебувала делегація Королівського технологічного інституту (Швеція) у складі проф. Андерса Флодстрема, президента інституту, та його дружини; Барбро Флодстрем, ректора муніципалітету Osterakers; Рональда Веннерштена, керівника департаменту промислової екології; Віктора Кордаса, директора міжнародного відділу з питань співпраці зі Східною Європою та Центральною Азією та Ольги Кордас, координатора проекту TEMPUS. Мета візиту – обговорення співпраці між Королівським технологічним інститутом та університетом "КПІ", підготовка заяви щодо вступу нашого університету до консорціуму технічних університетів CLUSTER.

Гості мали зустріч з керівниками університету, оглянули галерею видатних учених КПІ та студентів – переможців міжнародних олімпіад, ознайомилися з інфраструктурою університету, відвідали НТБ, ДПМ, ЦКМ, Технополіс "Кіївська політехніка", окрім факультеті. В УПТО гості ознайомилися з презентацією НТУУ "КПІ" (історією й сьогоденням), взяли участь у відеоконференції та продовжили обговорення питань щодо співпраці між нашими навчальними закладами, а також тенденцій сучасного розвитку науки і освіти, інтеграції України до європейського освітнього простору, розвитку міжнародної кооперації з комерціалізації знань і трансферту технологій, використання досвіду Королівства Швеція та країн ЄС у впровадженні енергозберігаючих технологій, зокрема технологій з використанням відновлювальних джерел енергії, придбання НТУУ "КПІ" до консорціуму європейських університетів. Професор Флодстрем ставив багато уточнювальних запитань, наводив аналогії, жартував. В обговоренні взяли участь ректор університету проф. М.Згурівський, перший проректор проф. Ю.І.Якименко, проректор з науково-педагогічної роботи доц. Г.Б.Варlamov, заступник першого проректора В.І.Тимофеев, керівник управління міжнародних зв'язків проф. Б.А.Циганок, заступник проректора з науко-

вою роботою доц. В.А.Барбаш, заступник виконавчого директора Технополісу проф. Є.І.Никифорович, керівник відділу міжнародних проектів проф. С.М.Шукаєв та інші.

Професор Андерс Флодстрем – відомий учений у галузі фізики твердого тіла, політик і громадський діяч, який має великий вплив на формування стратегії розвитку науки і освіти в Королівстві Швеція та країнах ЄС. Він є прибічником розвитку дружніх зв'язків України і Королівства Швеція. Королівський технологічний інститут виступає партнером НТУУ "КПІ" в багатьох міжнародних проектах, що підтримуються ЄС. Професор Флодстрем виступив з лекцією "Як технологічні інновації в університетах спри-

дягає лише в особливо урочистих випадках). Пан ректор, зокрема, поділився своїми спостереженнями, як вливаніться до навчальних закладів першокурсники: у Швеції – веселоши гулянки (студентський підхід), у Китаї – воєнізовані заняття (мілітаристський), а от в КПІ відбувається знайомство з історією та науковими досягненнями попередників. "Ви даете відчуття того, що першокурсники входять у наукову спільноту. Тобто це суто університетський підхід", – резюмував професор.

Молоде покоління, як назвав його ректор – покоління "Y" (young), дуже відрізняється від своїх батьків – покоління "O" (old): люди старшого віку вівчали свій обов'язок у сумлінні, в

в науковій спільноті – імпорт молодих дослідників.

Ректор поділився також своїми посадовими клопотами: в Королівському інституті, який він очолює, працюють приблизно 250 професорів. Переважно всі вони мають права на інтелектуальну власність, наприклад укладають угоди з виробничими підприємствами (де часто є співвласниками), тож забезпечити фінансування навчального закладу дуже не просто. "Тепер уже не скажеш, – розповів професор, – якщо ви мені зробите фінансування, то я випущу більше фахівців". Слід спрямовувати свою діяльність на підготовку унікальних (вузькоспеціалізованих) фахівців (за прямими угодами з виробництвом) або прагнути вийти до переліку 5-10 кращих університетів Європи".

Лектор не відмовив собі у задоволенні піднести свою країну: якщо центральноєвропейські країни – Німеччина, Франція, Бельгія – вважають себе серцем Європи, сказав він, демонструючи карту, – то населення Швеції (за місце знаходженням вице-серця) – то мозок, розум континенту. Чим викликав посмішки у слухачів.

Щодо спільніх освітніх проблем, то професор зазначив: створення єдиного європейського освітнього простору вимагає гармонізації навчальних програм, напрацювання критеріїв оцінювання та порівняння як національних освітніх систем, так і глобальних європейських процесів.

Як ректор пан Андерс Флодстрем має розробляти стратегію розвитку свого навчального закладу, орієнтуватися в процесах, що відбуваються навколо. Оскільки добробут

ятимутъ економічному та соціальному розвитку? – Європейська дилема" перед професорсько-викладацьким складом НТУУ "КПІ" та представниками ділових кіл України. Для студентів гость прочитав лекцію "Сучасні тенденції розвитку освіти та науки".

У спілкуванні з аудиторією гость був простим і зрозумілим. Він відомий серед колег як ректор, який не носить краватку (вірніше, зізнався гость, він її носить, але в кишени і на-

напруженій праці, щоб досягти успіху. Нинішня молодь прагне мати більше часу на дозвілля, родину, подорожі, прагне жити повніше і насиченніше. Нині засоби виробництва – то знання, молоді люди освічені, а старші повинні пристосуватися до їх способу життя. І на це доводиться зважати. На сьогодні, зауважив лектор, 25% європейських студентів цікавляться наукою (у Швеції – 10%, США – 8%, Китаї – 50%). Тож загальна тенденція

вимагає гармонізації навчальних програм, напрацювання критеріїв оцінювання та порівняння як національних освітніх систем, так і глобальних європейських процесів.

Як ректор пан Андерс Флодстрем має розробляти стратегію розвитку свого навчального закладу, орієнтуватися в процесах, що відбуваються навколо. Оскільки добробут

Закінчення на 2-й стор.

СЬОГОДНІ
В НОМЕРІ:
1 Конгрес
ректорів

1 Гости зі
Швеції в КПІ

2 Нове звання –
"Викладач-
дослідник"

3 Конференція
Кафедрі
автоматизації
електро-
механічних
систем та
електроприводу
– 70!

Програма ЄС
з досліджень

4 Благородний
вчинок
студента ХТФ

Облаштовуємо
"поляну"

А винен хто?
Зaproшує
Українсько-
японський
центр

Увага, конкурс!

Нове звання – “Викладач-дослідник”

Досвід роботи дослідницьких університетів США, Німеччини та інших провідних країн світу свідчить, що найвища якість підготовки фахівців забезпечується в університетах дослідницького типу, яким притаманне органічне поєднання наукової діяльності та навчального процесу. При цьому ключову роль в них відіграють викладачі, які активно, за безпосередньою участю студентів і аспірантів ведуть наукові дослідження з актуальних напрямів науки і техніки.

Враховуючи значні можливості нашого університету на шляху його розвитку як дослідницького, з метою підтримки провідних викладачів, які поєднують сучасний рівень викладання з активною науковою роботою, широко застосують до науково-го пошуку аспірантів і студентів, Вчена рада НТУУ “КПІ” 5 червня поточного року ухвалили рішення про започаткування у нас звання “Викладач-дослідник”.

Звання “Викладач-дослідник” може бути присвоєно штатним викладачам університету, які окрім основної викладацької роботи проводять активну науково-дослідну роботу, готують кандидатів та докторів наук, здійснюють керівництво науковою роботою студентів, публікують результати своїх робіт у провідних наукових часописах світу, монографіях.

Претендент на це звання повинен відповісти наступним основним критеріям визначення номінації “Викладач-дослідник”:

1. Наявність виконуваних наукових тем, у тому числі господарських, держбюджетних, для іноземних замовників.

2. Наявність наукової групи, в тому числі за участю студентів і штатних працівників.

3. Керівництво аспірантами:
– у тому числі певна кількість за останні 5 років,
– з них кількість аспірантів, які захистили дисертації.

4. Підготовка докторів і кандидатів наук:
– всього;
– за останніх 5 років.

5. Наявність опублікованих монографій, виданих відповідно до вимог ВАК в Україні чи в провідних закордонних видавництвах за останні 5 років. Наявність новаторських підручників, тобто підручників, які узагальнюють сучасний світовий рівень досліджень з певної дис-

циліні, у тому числі частково досліджені авторів підручника.

6. Наявність наукових статей у фахових виданнях ВАК за останні 5 років.

7. Наявність наукових статей, опублікованих у провідних закордонних журналах.

8. Наявність створених і захищених об'єктів інтелектуальної власності за останні 5 років, у тому числі патентів, свідоцтв на об'єкти авторського права.

9. Наявність проданих ліцензій.

10. Виступи на міжнародних конференціях з публікацією матеріалів за останні 5 років.

11. Наявність публікацій у Все-світній пошуковій системі Google (<http://scholar.google.com/>), яка дозволяє оцінити міру доступності світовій громадськості конкретних наукових праць ученої та індекс цитування. Поряд з цими критеріями має враховуватися членство наших учених в Комітеті з державних премій України в галузі науки і техніки, в спеціалізованих радах по захисту дисертацій, експертних радах ВАК України, отримання ними міжнародних наукових грантів тощо.

Розгляд кандидатур на звання “Викладач-дослідник” проводиться на засіданні експертно-правової комісії та науково-організаційної комісії Вченого ради університету. Після обговорення приймається рішення щодо рекомендації кандидату Вченій раді на затвердження.

Вчена рада університету ухвалює рішення про присвоєння кандидатам звання “Викладач-дослідник”.

Викладачам-дослідникам встановлюється надбавка до заробітної плати в розмірі 20 % від посадового окладу терміном на 2 роки.

Після закінчення вказаного терміну викладач може знову претендувати на це звання при відповідності основним критеріям визначення номінації “Викладач-дослідник”.

Визначення перших номінантів звання “Викладач-дослідник” має відбутися впродовж жовтня-грудня цього року. Запрошуюмо до участі в цьому конкурсі всіх викладачів, діяльність яких відповідає наведеним вище критеріям. Пропозиції можна подавати до організаційного відділу департаменту науки та інновації (корпус №1, кімн. 138) до 15 жовтня цього року.

М.Ю. Ільченко,
проректор з наукової роботи

Упродовж останніх 16 років наш університет є співорганізатором та учасником науково-технічних конференцій з проблем надвисокочастотної (НВЧ) техніки та телекомунікаційних технологій. Щойно завершила свою роботу чергова XVI Міжнародна конференція. Співголовами Програмного комітету конференції були: від України – член-кор. НАН України, проректор нашого університету М.Ю. Ільченко, від Російської Федерації – д.т.н., проф. М.А. Іванчук, заступник началь-

13 країн – України, Росії, Білорусі, США, Великобританії, Німеччини, Ізраїлю, Ірландії, Іспанії, Китаю, Молдови, Нідерландів і Польщі.

До початку конференції було віддано збірник матеріалів конференції у двох томах загальним обсягом 1164 сторінки, а також на двох компакт-дисках (з оболонкою на російській і англійській мовах). Збірник матеріалів представлений для включення до переліку фахових видань ВАК України, його буде ро-

4. Антени та антенні елементи.
5. Пасивні компоненти, матеріали, технологія виготовлення НВЧ-пристроїв і нанотехнологія.

6. НВЧ-електроніка надвеликих потужностей.

7. НВЧ-вимірювання.
8. НВЧ-техніка в екології, медицині, промисловості та на транспорті, радіолокації.

9. Радіоастрономія, дистанційне зондування і розповсюдження радіохвиль.

Надвисокочастотна техніка та телекомунікаційні технології

Участники конференції

ника управління радіоелектронної промисловості і систем управління Федерального агентства з промисловості, від Республіки Білорусь – д.т.н., проф. М.П. Батура, ректор Білоруського державного університету інформатики та радіоелектроніки.

Конференція була проведена на базі Севастопольського національного технічного університету.

На чотирьох пленарних і 36 секційних засіданнях було заслушано понад 400 доповідей з теоретичних, експериментальних, виробничо-технологічних, прикладних аспектів НВЧ-техніки та телекомунікаційних технологій.

Доповіді на конференцію представляли більше 200 учених і фахівців з

зіслано в більш як 20 провідних наукових бібліотек СНД, 11 комплектів – відправлено в провідні наукові бібліотеки далекого зарубіжжя, в тому числі Інститут інженерів з електротехніки та електроніки, де він зареєстрований під номером IEEE Catalog Number OGEX 1376, ISBN 966-322-006-2.

Матеріали конференції відсвітлюють 9 основних напрямків мікрохвильової техніки та телекомунікаційних технологій:

1. Твердотільні прилади та пристрії НВЧ.

2. Електровакуумні та мікровакуумні пристрії НВЧ.

3. Системи НВЧ-зв'язку, мовлення та супутникової навігації.

O. Савич

До когорти фізтехівців, які активно й успішно беруть участь у всеукраїнських та міжнародних студентських олімпіадах, цього літа впевнено й потужно вийшов друкогурсник Федір Зубач. Він, якщо можна так сказати, представник династії у ФТІ (яких там, до речі, чимало): три роки тому фізико-технічний закінчив його брат Микола, а тепер і Федір торує шлях пізнання і навчання. Він не лише цілісна і цілеспрямована особистість. Про таких кажуть: розум гарно властований і правильно наповнений.

Федір родом із Волині, і хоч кілька років живе у Києві – додому тягне як і раніше. От і канікули провів разом із рідними, відмовившись від курортних принад.

Після 8-го класу талановитого юнака запросили на навчання до Українського фізико-математичного ліцею КНУ ім. Шевченка. Кращого навчального закладу для школяра годі й бажати. І Федір сумілінно студіював математику, фізику та інші науки, займав призові місця в обласніх олімпіадах. Звичайно, взяв участь і в олімпіаді, яку ФТІ щовесни проводить для школярів. Мабуть, зайде казати, що за її результатами юнака запросили вступати до НТУУ “КПІ” за співбесідою.

І тут став вибір: направо підеш... наліво підеш... Адже випускники ліцею, як правило, вступали до КНУ. Врешті-решт Федір вирішив (чи десь почув): “Який вибір зробиш – той і правильний”. У КНУ факультети, на мою думку, – подіївився потім своїми міркуваннями, – дуже спеціалізовані, там якщо добре вивчається фізика, то математиці мало приділяється уваги, і навпаки. А мені хотілося на високому рівні вивчати всі точні науки”.

Про навчання в КПІ він говорить просто: «Перший курс пройшов легко, цікаво. Взагалі моя група дуже дружня, одне одному допомагаємо. В першому семестрі не дуже подобались гуманітарні предмети, окрім англійської мови. А так усі дисципліни досить цікаві. Своїм вибором я задоволений, знайшов, у принципі, все, що й очікував».

Як сильному і перспективному математику після первого курсу Федорові запропонували взяти участь у Відкритій олімпіаді КНУ (отримав заохочувальну грамо-

ту) та Всеукраїнські олімпіаді серед класичних університетів у Львові (показав високий результат у групі лідерів). Тож “відріляється” – і поїхав додому. Про наступні події Федір розповідає з гумором: “Аж за кілька днів телефонує Олександр Рибак, відомий “олімпієць” ФТІ, і говорить: агов, друже, годі відпочивати. Час збиратися в Одесу на міжнародну студентську олімпіаду – КПІ представляти: на людей подивитися і себе показати”. Така новина одночасно і здивувала, і порадувала. Поїхав.

“Своїм вибором я задоволений”

(А як би здивувався хлопець, якби дізnavся, що його мало не включили до складу збірної України для участі в міжнародній олімпіаді в Ірані, та... паспорта закордонного забракло. – Авт.)

Далі розповідь Федора жвавіша: “Команду, що представляла НТУУ “КПІ”, – клас! Всі дружні, допомагали мені. Організація змагань, чесно кажучи, могла бути й краща. Мене засмутило, що журі частини однієї задачі не правильно мені переклали, і тому я отримав за неї нуль балів. Також не сподобалось, що жили ми по 10 осіб у кімнаті. Але порадувало, що море близько, купалися щодня, загорали, грали у волейбол. Через результат я не дуже засмутився (Федір не увійшов до списку кращих. – Авт.). Наступного разу сподіваюсь покращити свій результат”.

Про себе розповідає неохоче: “Особливих захоплень у мене немає. Дуже подобається слухати гру на гітарі, але сам ще не навчився. А про майбутнє ще не загадував. Хотілося б, мабуть, як і іншим, мати високооплачувану роботу, гарну сім'ю і т.д. Але то буде ще скоро. А поки що план чіткий – закінчити ФТІ”.

Сподіваємось, що Федір Зубач ще не раз дасть нам привід згадати його ім'я на шпальтах “КП”. Хай щастить. N. Довденко

Закінчення. Початок на 1-й сторін.

Професор А. Флодстрем

тілі їх купувати, тобто формувати ринок збути. На даний час, зауважив промовець, Європа змушена доганяти за багатьма показниками США. І робити це краще разом, об'єднавши зусилля всіх європейських країн, у т.ч. і в наданні освітніх послуг. Якщо раніше університети лише навчали студентів, то нині – в ринкових умовах – вони повинні продавати свої винаходи, розвивати свої дослідження, створювати нові продукти. Пан ректор вважає, що цікаво працювати в таких умовах, і як президент консорціуму технічних університетів сподівається, що з'явилися з Україною та НТУУ “КПІ” міцнішими.

На завершення візиту професору Андерсу Флодстрему як президенту консорціуму університетів CLUSTER було передано лист-заяву НТУУ “КПІ” про наміри щодо вступу до цього консорціуму та презентацію нашого університету.

Результати візиту можуть мати п

КАФЕДРІ АВТОМАТИЗАЦІЇ ЕЛЕКТРОМЕХАНІЧНИХ СИСТЕМ ТА ЕЛЕКТРОПРИВОДУ – 70!

Засновано у 1936 р. як кафедру електрифікації промислових підприємств для підготовки інженерів з електрифікації та електрообладнання. Керував нею від початку і до 1957 р. проф. М.М. Васильєв. Кафедра розміщувалась на першому поверсі енергетичного крила головного корпусу КПІ. У 1941 р. загальна площа трьох лабораторій кафедри – електроприводу, керування електродвигунами та електрообладнання промислових механізмів – разом з іншими приміщеннями складала понад 400 м².

До 1941 р. на кафедрі була захищена одна кандидатська дисертація (В.Л. Іносов) та підготовлено до захисту ще дві роботи. Під час війни 1941–45 рр. кафедра була евакуйована в м. Ташкент. Більшість співробітників пішли на фронт.

Після повернення в 1944 р. взялися відновлювати лабораторії та приміщення. У 1948 р. на кафедрі працювали: 1 професор (М.М. Васильєв), 1 доцент (К.В. Черторижський), 4 асистенти (А.П. Безродний, Л.О. Радченко, С.О. Ребров, Ю.Л. Едельштейн), 2 аспіранти та 2 особи обслуговуючого складу. У 1950–1974 рр. викладацький склад поповнився за рахунок випускників кафедри (Є.П. Красовський, О.Г. Шаповаленко, К.М. Юдин, В.А. Гаврилюк) та працівників промисловості (С.Ф. Дробязко, Б.М. Мацко). Згодом більшість із них захистили кандидатські дисертації та одержали звання доцентів. У 1957–1974 рр. кафедрою керував к.т.н., доцент Л.О. Радченко. З 1949 р. кафедра мала назву “Електрообладнання промислових підприємств”.

У 1974 р. викладацький склад кафедри налічував 15 співробітників: 1 професор, к.т.н. (С.О. Ребров), 6 доцентів, к.т.н. (Л.О. Радченко – зав. кафедри; С.Ф. Дробязко, Є.П. Красовський, Г.І. Голіков, О.Г. Шаповаленко, К.М. Юдин), 3 старших викладачів (к.т.н. О.В. Ковал'чук, В.А. Гаврилюк, А.О. Кривак), 5 асистентів (к.т.н. Б.М. Мацко, І.О. Коваленко, В.В. Півень, О.М. Желдак, О.В. Сученко). Дев'ять викладачів кафедри на той час мали вчені ступені кандидатів технічних наук.

У 1975 р. на посаду зав. кафедри було обрано д.т.н., проф. М.Г. Поповича, якого того ж року також призначили деканом електроенергетичного факультету, та заразовано асистентом М.В. Печеником. У 1975–78 рр. колектив кафедри брав участь у будівництві нового навчально-лабораторного корпусу, оновленні лабораторної та навчально-технічної бази. На Конотопському заводі “Красний металлист” (директор – В.І. Кот) було виготовлено близько 100 лабораторних стендів; також допомагали Радіозавод ім. Корольова (заст. директора Ю.Б. Чайковський), завод “Реле та автоматики”, завод “Більшовик” та ін.

У новому навчально-лабораторному корпусі кафедра отримала близько 1100 м² загальної площи, де розташувалися лабораторії теорії

M.M. Vasyliev

електроприводу, керування електроприводами, автоматизації технологічних процесів, елементів та апаратів автоматизації, програмування, моделювання та САПР, теорії автоматичного керування, обчислювальної техніки, програмного та мікропроцесорного керування. З того часу змінилася назва спеціальності та самій кафедри – кафедра електроприводу та автоматизації промислових установок.

Викладацький склад кафедри у 1979 р. нараховував: 1 проф., д.т.н., 2 проф., к.т.н.; 8 доцентів, к.т.н.; 3 ст. викладачі, 4 асистенти. З ученими ступенями д.т.н., к.т.н. – 13 осіб (69%). Склад науково-дослідної частини кафедри – 20 осіб. Загальним напрямом науково-дослідної роботи кафедри у 80-ті роки була розробка, дослідження та впровадження автоматизованих електроприводів з двигунами обертового і поступального руху і систем автоматичного керування об'єктами зі складними електромеханічними зв'язками.

Загалом з 1975 по 1989 рр. на кафедрі було захищено 20 кандидатських дисертацій. Керівниками були професори М.Г. Попович – 18 та В.Ф. Кудін – 2.

У 1980 р. керівник кафедри проф. М.Г. Попович отримав звання “Заслужений працівник вищої школи”. Співробітники кафедри видали в 1978–1988 рр. 4 підручники та навчальних посібників з грифом Мінвузу України, два з яких одержали І та ІІІ республіканські премії. За розробку та впровадження у виробництво електростартових агрегатів АПА у 1984 р. співробітники кафедри С.Ф. Дробязко, М.Г. Попович, Л.О. Радченко, К.М. Юдин одержали Державну премію в галузі науки і техніки.

За 50 років – з 1936 по 1986 рр. – кафедра за денною, вечірньою та заочною формами навчання підготувала 4070 інженерів, у тому числі для країн Східної Європи, Азії, Близького Сходу, Центральної Америки, Африки. За інтегрованою оцін-

юкою основних видів діяльності кафедра неодноразово визнавалася кращою в КПІ.

У середині 80-х років минулого століття до складу кафедри ввійшли випускники аспірантури, які через деякий час були обрані на посади доцентів (В.І. Теряєв, В.М. Пижов, С.М. Пересада) і старших викладачів (Г.Г. Восканян, С.П. Колеснichenko, В.А. Литвинов). У 1989 році у складі кафедри було: 2 професори, д.т.н., 13 к.т.н., доцентів та старших викладачів (83,3%).

У 1989 р. на кафедрі навчалось за спеціальністю “Електропривод та автоматизація промислових установок та технологічних комплексів” близько 300 студентів денної форми (з них 62 іноземці), 115 – на вечірньому відділенні, 56 – на заочній формі. До 1989 р. кафедрою було підготовлено через аспірантуру 5 кандидатів технічних наук – докторів філософії (іноземців). У цей період практикувалася підготовка інженерів за трьохсторонніми угодами: КПІ (кафедра) – підприємство – студент. Кафедра мала більше 50 таких договорів, які гарантували студенту місце роботи після закінчення навчання.

У зв’язку з подальшим прогресом у галузі автоматизації виробництва і появою гнучких роботизованих виробництв на кафедрі була заснована спеціалізація “Електропривод і автоматизація робототехнічних і гнучких виробництв”.

У 90-х рр. через зменшення фінансування науково-дослідних робіт відбулося скорочення наукової частини кафедри, кількості аспірантів та штатного складу співробітників.

У 1994–1999 рр. за контрактом з фірмою “Сіменс” кафедра готувала щорічно за індивідуальними навчальними планами трьох студентів (починаючи з 4-го курсу) для роботи на підприємствах в Україні, пов’язаних з фірмою “Сіменс”, від якої кафедра одержала сучасне

обладнання, що використовувалося в навчальному процесі.

Кафедра поновлювала та розширювала міжнародні зв’язки: з ВТУ м. Брюн (Чехія), П Римським університетом, Магдебурзьким технічним університетом (Німеччина), Харгинським інститутом (Китай). Співробітники кафедри проходили стажування в США, Канаді, Італії, Чехословаччині, Угорщині та інших країнах, брали участь у міжнародних конференціях.

З 1997 р. розпочалася підготовка фахівців за спеціальністю “Електромеханічні системи автоматизації та електропривод”, а кафедра стала називатися кафедрою автоматизації електромеханічних систем та електроприводу.

Наукові дослідження проводились у напрямі автоматизації складних багатомасових електромеханічних систем з електроприводами різних типів

Под час проведення лабораторних робіт, 1977 р.: зав. каф. проф. М.Г. Попович, асист. В.М. Пижов

Колектив кафедри, 1976 р.

для різних галузей. У 1990–2006 рр. на кафедрі було підготовлено і захищено 9 кандидатських дисертацій (керівники: проф. М.Г. Попович – 5, проф. В.Ф. Кудін – 2, доц. М.В. Печеник – 1, доц. С.М. Пересада – 1). Загалом через аспірантуру кафедри з 1975 по 2005 р. було підготовлено та захищено 32 кандидатські дисертації.

З 1936 р. загальна кількість фахівців, підготовлених на кафедрі, перевищує 5200 чоловік. Серед випускників кафедри – Президент НАН України академік С.В. Свєнчіков, чл.-кор. НАНУ І.В. Волков, К.Г. Самофалов, В.Е. Тонкаль; міністр В.З. Борисовський; відомі діячі науки та техніки, доктори та кандидати технічних наук; керівники промислових підприємств, фірм та об’єднань.

На кінець 2006 р. науково-педагогічний колектив кафедри складався з 3 професорів, д.т.н. (М.Г. Попович, В.Ф. Кудін, О.С. Шматок), 2 професорів, к.т.н. (М.В. Печеник, С.М. Пересада), 9 доцентів, к.т.н., 1 старшого викладача, к.т.н., 3 асистентів (з них два к.т.н.).

Кафедра веде підготовку аспірантів, бакалаврів, спеціалістів, магістрів, має IV рівень акредитації. Випускники кафедри завдяки широкому профілю грунтовної підготовки та автоматизації електромеханічних систем та електроприводу для різних видів діяльності користуються значним попитом у галузях виробництва, проектно-конструкторські та науковій сферах.

М.Г. Попович,
зав. кафедри, проф.

Сьома рамкова програма ЄС з досліджень

- біологічні дані та процеси;
- дослідження мозку;
- інфекційні хвороби;
- поширені хвороби;
- Охорона здоров'я.

2. Продукти харчування, сільське господарство, біотехнології

- Використання та менеджмент біологічних ресурсів землі, лісу та води;
- «Fork to farm» – продукти харчування та здоров'я;
- Науки про життя та біотехнології для вдосконалення нехарчових продуктів і процесів.

3. Інформаційні та комунікаційні технології

- Основи інформаційних і комунікаційних технологій;
- Інтеграція технологій;
- Використання досліджень;
- Майбутні технології, що розвиваються.

4. Нанонауки, нанотехнології, матеріали та нові виробничі технології

- Нанонауки та нанотехнології;
- Матеріали;
- Нові процеси виробництва;
- Інтеграція технологій для промислового використання.

5. Енергія

- Водневі та паливні елементи;

8. Соціально-економічні та гуманітарні науки

- Розвиток, зайнятість і конкурентоспроможність в обізнаному суспільстві;
- Об'єднання економічних, соціальних та екологічних цілей у європейську перспективу;
- Основні тенденції розвитку суспільства;

6. Навколошнє середовище (вкл. зміни клімату)

- Зміни клімату, забруднення та ризики;
- Стаде управління ресурсами;
- Технології охорони навколошнього середовища;
- Спостереження за Землею та інструменти оцінки життєдіяльності.

7. Транспорт (вкл. аеронавтику)

- Аеронавтика та повітряний транспорт;
- Наземний транспорт (залізничний, автомобільний, водний);
- Підтримка Європейської глобальної супутникової навігаційної системи (Galileo).

Умови участі науковців в РП-7:

- можуть брати участь колективи науковців та фізичні особи;
- мінімальна кількість учасників: представники України та три незалежніх учасники з трьох країн-членів ЄС чи асоційованих країн.

7-ма рамкова програма буде оголошена на початку 2007 року. Термін на підготовку запиту до РП-7 невеликий, тому вже зарах необхідно вести підготовку. Найбільш важливим є пошук закордонних партнерів.

НДЧ університету та Національний інформаційний центр зі співробітництва з ЄС у сфері науки і технологій надають допомогу в пошуку партнерів та з інших питань щодо участі у 7-й рамковій програмі ЄС.

Звертатися за адресами:

- НТУУ «КПІ», 1-й корпус, к.136, тел. 241-76-74;
- Київський державний центр науково-технічного та економічної ін

Благородний вчинок студента ХТФ

У листі, надісланому на адресу ректора НТУУ «КПІ» М.З.Згуровського, із словами великої вдячності звертається Любов Семенівна Адаменко, відмінник освіти України, ветеран праці, депутат Київської облради двох скликань, до студента 5-го курсу ХТФ Олексія Нагорного та висловлює ширу подяку керівництву факультету й університету за виховання молоді: «Дуже прошу Вас подякувати цій дитині за щире серце і добру людську душу, за те, що врятував життя людини».

А справа була така. Спекотного літнього дня Л.С.Адаменко разом із подругою та сестрою пішли купатися на річку Рось. Після нетривалого перебу-

О. Нагорний

вання у воді у Л.С.Адаменко судовою звело ногу і вона почала тонути. На березі нікого не було. Раптом, з протилежного берега на крик про допомогу швидко приплив юнак, який допоміг їй дістатися берега. Цим рятівником і виявився Олексій Нагорний, який після захисту бакалаврського диплома разом із друзями відпочивав на околиці Білої Церкви.

Юнак розповів кореспонденту «КП», що добре плавати навчився під час заняття в басейні НТУУ «КПІ», де досвідчені викладачі навчили також надавати першу допомогу потопаючим. Та застосовувати спеціальні знання не довелося. Він лише чимкоріш дістався до жінки, яка була нижче за течією, допоміг вибратися із водоростей та доплисти до берега. Порадивши бути надалі обачнішою, хлопець повернувся до друзів.

Інф. «КП»

Ще весною розпочалася реконструкція улюблених місць відпочинку студентів КПІ – «поляні». До нового навчального року прокладено доріжки, встановлено ліхтарі, нові лавочки, урні для сміття, огорожу, проведено освітлення.

А 21 вересня студенти-активісти нашого університету, представники усіх студентських організацій, за підтримки адміністрації, висадили нові дерева, розпочавши новий етап благоустрою «поляні». Тепер відпочивати тут стало ще приємніше – осібливо тим, хто ці дерева садив. Інф. «КП»

«У період з 28 серпня по 28

червня надається право на придбання пільгового проїзного документа студентам вищих навчальних закладів та учням професійно-технічних навчальних закладів денної форми навчання за наявності студентського чи учнівського квитка з фотокарткою, завіреного гербовою печаткою відповідного навчального закладу».

А який насправді стан реальності є законними пільгами у студентів Київської політехніки?

Виявляється, не всі студенти можуть користуватися пільговими правами на проїзд у транспорті, відвідування спортивно-масових заходів, музеїв та галерей, отримувати знижки у сфері послуг через «незначні» організаційно-

технічні недопрацювання деканатів.

Найбільш пощастило студентам ВІТІ, ВПІ, ЗФ, ІЕ, ІТС, ІФФ, ІХФ, РТФ, ТЕФ, ФАКС, ФБТ, ФЕА, ФЕЛ, ФМФ, ФП, ФПМ, ФТІ, ФВС, ФІОТ, ФММ, ПБФ, які мали змогу отримати студентські

мання студентських квитків (читай студентських пільг) із запізненням у 2 тижні.

А що робити студентам ММІ, ФС, ФЛ, ММІФ, ХТФ, ІПСА, ФТІ? Адже станом на понеділок 25 вересня старшокурсники цих факультетів ще не отримали студентських квитків і не в змозі скористатися законними пільгами. Дуже хотілося б, аби відповідальні за оформлення студентських квитків працівники «трішки» передмалися проблемами студентів. А студентам, спілкуючись зі своїми колегами-політехніками зі щасливих факультетів, радимо не опускати очі і не ображати рідний деканат, а пояснити відсутність студентських, як тимчасову незручність.

Студентська рада НТУУ «КПІ»

А винен хто?

квитки на початку навчального процесу чи протягом перших двох тижнів. Безумовно, варто відмітити та подякувати відповідальним особам на факультетах, які турбуються про своїх студентів. У силу, скоріше за все, вагомих обставин незначні затримки на деяких факультетах призвели до отри-

Зaproшує Українсько-японський центр

У рамках «Місяця Японії в Україні» Українсько-японський центр НТУУ «КПІ» запрошує на культурно-мистецькі заходи, що проводяться спільно з Посольством Японії.

7 жовтня (15:00-18:00) – демонстрація мистецтва ікебани (в залі №12 НТБ).

20 жовтня (9:00-20:00) – семінар, присвячений 15-річчю заснування Japan Business Intelligence Association (в залі №12 НТБ).

22 жовтня (9:00-18:00) – демонстрація чайної церемонії (Українсько-японський центр, 4-й поверх НТБ).

26, 27 жовтня (9:00-20:00) – семінар на тему «Кіото – механізм» (спільно з JETRO, NED), в залі №12 НТБ.

17-19 листопада (10:00-20:00) – змагання з гри го (японські шахи) на Кубок Посла Японії, в залі №12 НТБ.

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного
університету України

«Київський політехнічний інститут»

03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
тел. 241-66-95; ред. 454-99-29

Головний редактор
В.ВЯНКОВИЙ

Провідний редактор
В.М.ГНАТОВИЧ

Редактор
Н.С.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка
І.Й.БАКУН

Комп'ютерний набір
Л.М.КОТОВСЬКА

Коректор
О.А.КЛІХЕВИЧ

РЕєстраційне свідоцтво Кі-130
від 21. 11. 1995 р.

Друкарня АТЗТ «Атопол»,
м. Київ, пр. Московський, 9

Тираж 1500

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.